

Správní právo procesní

2. seminář

David Hejč

Pokračování zadání:

Vlastník předmětné místní komunikace obec Kamenné Žehrovice byla v řízení před silničním správním úřadem v postavení vedlejšího (dotčeného) účastníka řízení.

Pan Stavař chtěl vznést námitku podjatosti úřední osoby, která má ve věci povolení uzavírky rozhodovat, a to z důvodu, že tato pověřená úřední osoba je zaměstnancem obce Kamenné Žebrovice, která je současně vedlejším účastníkem řízení.

Otázky:

- a) Kdo jsou (obecně) tzv. vedlejší účastníci správního řízení?**
- b) Může se pan Stavař po podání své žádosti dozvědět jméno oprávněné úřední osoby ještě před tím, než je vůči společnosti učiněn ze strany silničního správního úřadu v rámci řízení jakýkoliv úkon?**
- c) Kdo a v jaké lhůtě rozhodne o námitce podjatosti uplatněné panem Stavařem?**
- d) Především z jaké základní zásady činnosti správního orgánu vyplývá požadavek na objektivitu (neustrannost) úřední osoby?**
- e) Jak má být o námitce podjatosti rozhodnuto?**

Pokračování zadání:

Dále v průběhu řízení o žádosti společnosti pana Stavaře poskytla Policie České republiky jako dotčený orgán silničnímu správnímu úřadu své vyjádření, zda navrhovaná uzavírka provozu na pozemních komunikacích nepředstavuje ohrožení bezpečnosti a plynulosti provozu.

a) Které orgány veřejné moci mohou být obecně tzv. dotčenými orgány?

b) Uplatněním jakého právního institutu by mohl pan Stavař zjistit obsah vyjádření dotčeného orgánu poté, co jej příslušný silniční správní orgán obdržel?

c) Mohl by se s obsahem závazného stanoviska dotčeného orgánu u silničního správního úřadu seznámit i pan Novotný, který má nedaleko od místa, kde má dojít k uzavření pozemní komunikace, autoservis?

Řízení o dopravním přestupku

Stání na místě vyhrazeném pro invalidy

§ 125c odst. 1 písm. f) bod 11. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích neoprávněně stojí s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením.

- Zákon č. 250/2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Správní řád

Příklad

Paní Chromá trpí postižením pohybového ústrojí a v blízkosti svého bytu využívala k parkování místo vyhrazené pro invalidy, až do chvíle, než na tomto místě začal pravidelně parkovat automobil pana Nedbalého. Paní chromá zjistila, že automobil pana Nedbalého nemá za čelním sklem umístěn parkovací průkaz pro osobu zdravotně postiženou.

Paní chromá se rozhodla podat podnět k zahájení řízení o přestupku příslušnému správnímu orgánu

- a)** Co musí paní Chromá učinit, aby byla informována o tom, jak bylo s jejím podáním naloženo?
- b)** Jaký by byl postup paní Chromé, pokud by správní orgán svým povinností nedostál?
- c)** Za jakých podmínek by se paní Chromá mohla stát účastníkem řízení?
- d)** Co by mělo být v podání obecně uvedeno?
- e)** Správní orgán dne 2. 9. 2019 vydal oznámení o zahájení přestupkového řízení a doručil jej panu Nedbalému dne 6. 9. 2019 do datové schránky pana Nedbalého, který si ji přečetl 16. 9. 2019.

Pan Nedbalí, zastoupený advokátem, byl předvolán k ústnímu jednání. Správnímu orgánu však předem adresoval omluvu s tím, že se nedostaví. V návaznosti na to advokát účastníka řízení správnímu orgánu adresoval svou omluvu, že v takovém případě je jeho účast na jednání ryze formální a nijak by k vyřešení věci nepřispěla

Jak byste posoudili danou situaci?

Paní Chromá byla v rámci přestupkového řízení předvolána jako svědek k výslechu. Předvolání jí bylo doručeno včas (s desetidenním předstihem). Paní Chromá ale onemocněla a zaslala správnému orgánu omluvu v následujícím znění:

„Dobrý den,

*z vážného důvodu se nebudu moct dostavit k výslechu. S pozdravem
Jarmila Chromá“.*

- a)** Jaké prostředky může správní orgán využít, aby zajistil výslech paní Chromé?
- b)** Zohlední správní orgán výše uvedenou omluvu? Ovlivňuje nějakým způsobem výše uvedené znění omluvy výběr zajišťovacího prostředku, který správní orgán použije?
- c)** Jak by se situace změnila, pokud by paní Chromá omluvu zaslala správnímu orgánu až dodatečně?

O ústním jednání správní orgán pořizoval obrazový záznam. Tato skutečnost se panu Nedbalému nelíbila

a) Mohl takovou nahrávku pořídit správní orgán?

b) Jak se vypořádat s námitkou ohledně ochrany osobnosti při pořizování nahrávek

c) Změnila by se nějak situace, kdyby si nahrávku pořizoval pan Nedbalí?

Pan Nedbalí rušil průběh jednání správního orgánu hlasitými výkřiky na vyslychaného svědka. Opakovaně vykřikoval: „To není pravda! Zase jednou lžě, aby mě očernila!“ Správní orgán po tom co pan Nedbalí nerespektoval jeho napomenutí, rozhodl o udělení pořádkové pokuty ve výši 500 Kč. Vzhledem k tomu, že pan Neklidný rušil jednání stejným způsobem i po udělení pokuty, rozhodl správní orgán udělit další pořádkovou pokutu, tentokrát ve výši 1000 Kč.

Otázky

a) Po udělení první pokuty pan Nedbalý namítal, že správní orgán nemůže udělit pořádkovou pokutu bez toho, aby proběhlo řízení a aby se mohl před udělením pokuty k situaci vyjádřit. Je tato argumentace důvodná?

b) Po udělení druhé pokuty pan Nedbalý namítal, že byla porušena zásada *ne bis idem*, protože byl potrestán za stejné jednání dvakrát. Jak má správní orgán reagovat na tuto námitku?

K popsaným situacím přiřadte vhodné zajišťovací opatření:

1. předvolání
  2. předvedení
  3. Předběžné opatření
  4. pořádková pokuta
  5. vykázání z místa konání úkonu
  6. záruka za splnění povinnosti
- a) Vlastník ohledávaného movitého předmětu opakovaně nadával oprávněné úřední osobě
  - b) Správní orgán potřebuje zajistit výslech svědka, který již jednou bez omluvy a bez uvedení náležitých důvodů nereagoval na předvolání k výslechu.
  - c) Správní orgán potřebuje zajistit, aby se účastník řízení zdržel stavebních prací z důvodů možného ohrožení životního prostředí
  - d) Správní orgán chce zajistit zaplacení pokuty, jejíž uložení v řízení účastníkovi hrozí.
  - e) Účastník řízení v průběhu řízení opakovaně, i po upozornění, ruší jednání komentováním výpovědi svědka.
  - f) Správní orgán potřebuje zajistit účast svědka na jednání za účelem jeho výslechu.

Video (3:30)

- <https://www.youtube.com/watch?v=qFkEbSSUbM0>

Obstrukce ve správním řízení – dopravní přestupky

- Obstrukce ve správním řízení - snaha zatížit nebo zmařit řádný postup v přestupkovém řízení
- Trestní povaha přestupků přímo zvyšuje potenciální hrozbu různých obstrukčních tendencí ve (správním) řízení o přestupcích
- Řízení o dopravních přestupcích - denně přichází do kontaktu každý z nás a případný přestupek může mít dopady nejenom finanční, přičtení tzv. bodů, ale také v podobě zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel

= velký potenciál pro obstrukce („pojištění pokut“ - primárně zaměřena na využívání obstrukcí)

snaha ztížit nebo zmařit uplatnění odpovědnosti za přestupek, resp. dosažení účelu řízení o přestupcích, kterým je zjistit, zda se skutek skutečně stal, zda naplňuje znaky přestupku, kdo tento skutek spáchal a za jakých okolností, a dále jaký druh správního trestu a v jaké výši lze pachateli přestupku uložit.

Obstrukce v řízení o dopravních přestupcích

- K obstrukčnímu jednání dochází na základě uplatňování procesních práv účastníků řízení o přestupcích, a to zpravidla osob obviněných ze spáchání přestupku.
- ne každá námitka účastníka přestupkového řízení je obstrukční
- obstrukcí nejsou případy, kdy ze strany účastníků řízení o přestupku dochází k řádnému uplatňování jejich (procesních) práv, jakkoliv to pro správní orgán může znamenat vyšší vynaložené úsilí a pracnost při jejich vypořádávání (nejde o snahu zatížit a zmařit
- Vnitřní diferenciaci obstrukčního jednání podle intenzity negativních důsledků na řízení o přestupcích, resp. na uplatňování odpovědnosti za přestupky a jím sledovanou ochranu veřejného zájmu - lze rozlišovat obstrukce, které jsou **zneužitím práva**, a které nikoliv.

Obstrukce jako zneužití práva

- nedovoleným výkonem procesního práva, který trpí nedostatkem právem chráněného zájmu, neboť sleduje jednostranně zájem (výhodu) jednajícího
- jednání právně zakázané
- důsledkem může být negování subjektivního procesního práva, které bylo zneužito
- konflikt se zákonnými, případně až ústavními garancemi veřejných subjektivních práv - *ultima ratio*.

určité chování formálně vzato – ve skutečnosti ovšem pouze zdánlivě, odpovídá dikci právního předpisu, avšak je zároveň pocítováno jako zjevně nespravedlivé, neboť v rozporu s určitými základními hodnotami a s rozumným uspořádáním společenských vztahů působí společnosti újmu. Takové chování má potom povahu nikoliv výkonu subjektivního práva, nýbrž jeho (právem reprobovaného) zneužití. Zákaz zneužití práva však musí být chápán jako výjimka z pravidla“ (rozsudek NSS ze dne 11. 05. 2015, č. j. 2 As 47/2015 – 30).

Příklad zneužití práva

- účastník řízení zvolil svým zástupcem osobu ze zahraničí, a to nikoliv v úmyslu být zastoupen, ale sledujíc jiné cíle – oddálit konec řízení, dosáhnout uplynutí prekluzivní lhůty apod. – spočívající v praktických problémech při doručování takovému zástupci. **Pokud správní orgán takový závěr o zneužití práva prokáže a pečlivě odůvodní**, výsledkem bude, že k zástupci správní orgán nebude přihlížet a bude doručovat přímo účastníkovi, jako by zastoupen nebyl.
- Srov. případ zástupce z Kuvajtu - rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. 1 As 27/2011.

Obstrukce které nejsou zneužitím práva

- zneužití práva je *ultima ratio* - daleko častějším případem obstrukce, které intenzity zneužití práva nedosahují
- i přes to je zřejmé, že subjektivní procesní právo je v těchto případech uplatněno se záměrem zatížit nebo zmařit řádný postup v přestupkovém řízení, a tím pro sebe získat výhodu
- na rozdíl od případů zneužití práva - vyvolávají své právem předvídané účinky a správní orgán má povinnost se s nimi náležitě vypořádat.
- nejde o jednání právně zakázané - **lze jej vnímat jako společensky negativní ?**

Diskuze

ve svém důsledku ohrožuje právem chráněný zájem společnosti na bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, neboť snižuje funkce odpovědnosti za dopravní přestupky, především pak funkci generální prevence před pácháním dopravních přestupků

Příklad 1 - účastník řízení si zvolí pro doručování elektronickou adresu s diakritikou

Charakteristika situace a obstrukce:

Situace: Správní orgán na požádání účastníka řízení doručuje na jeho elektronickou adresu (e-mail), kterou mu účastník řízení sdělil.

Obstrukce: Účastník řízení správnímu orgánu sdělil elektronickou adresu obsahující diakritiku.

Příklad 2 - účastník řízení si zřídí datovou schránku těsně před doručením písemností

Charakteristika situace a obstrukce

Situace: Správní orgán vypravil písemnost k doručení účastníku řízení, který je fyzickou osobou v době, kdy této účastník neměl zřízenou datovou schránku.

Obstrukce: Účastník řízení si v mezidobí - od vypravení písemnosti správním orgánem do jejího doručení - zřídí datovou schránku.

Příklad 3 - účastník řízení má trvalý pobyt na adrese obecního úřadu

Charakteristika situace a obstrukce:

Situace: Účastníku řízení (fyzické osobě) má být prostřednictvím provozovatele poštovních služeb doručována písemnost na adresu trvalého pobytu – není mu tedy možno doručovat na místě, do datové schránky, na adresu (včetně elektronické) pro doručování sdělenou adresátem ani na adresu pro doručování evidovanou v informačním systému evidence obyvatel.

Obstrukce: Účastník řízení má trvalý pobyt na adrese obecního úřadu (adresa ohlašovny), není tedy při doručování písemnosti zastižen a nevyvíjí ani žádnou aktivitu, na základě které by se o doručování písemnosti na adresu obecního úřadu dozvěděl. Účastník řízení se následně vymlouvá na to, že se na této adrese nezdržoval a nemohl tam ani přebírat poštu.